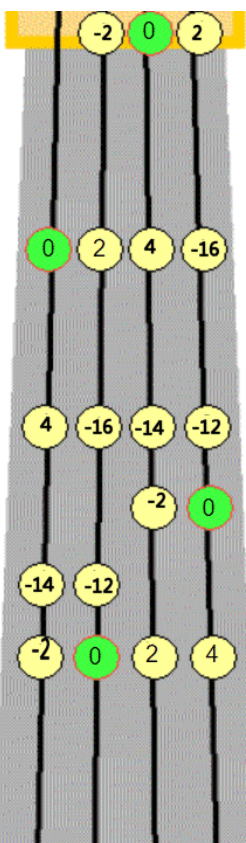

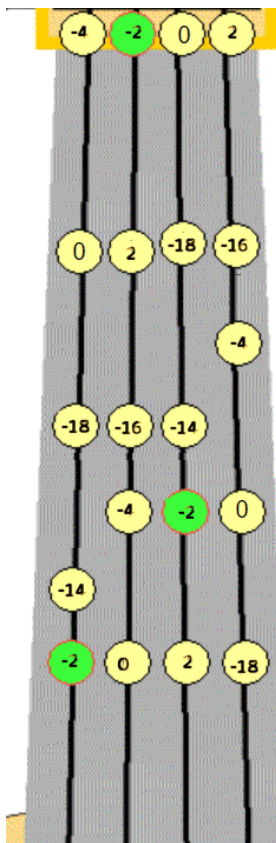
Cent-afvigelses for rene toner på violin

i de mest almindelige tonearter

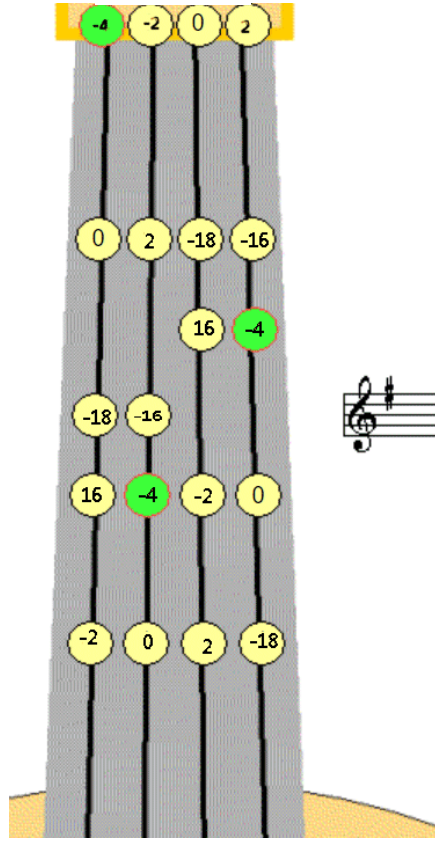
A-dur

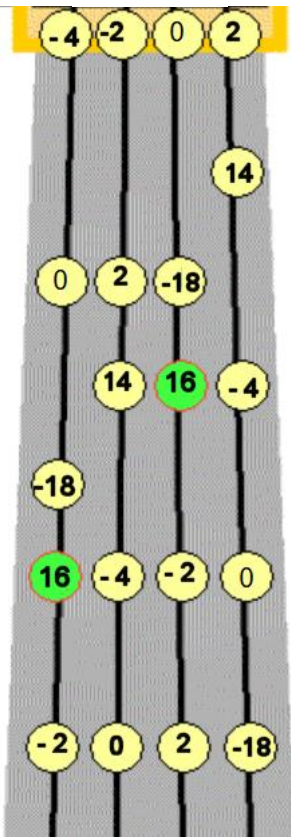
D-dur

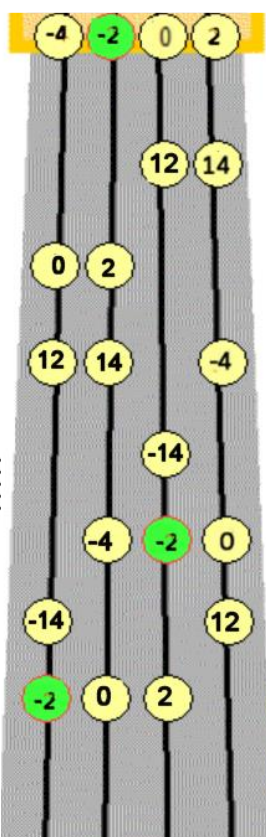
G-dur

C-dur

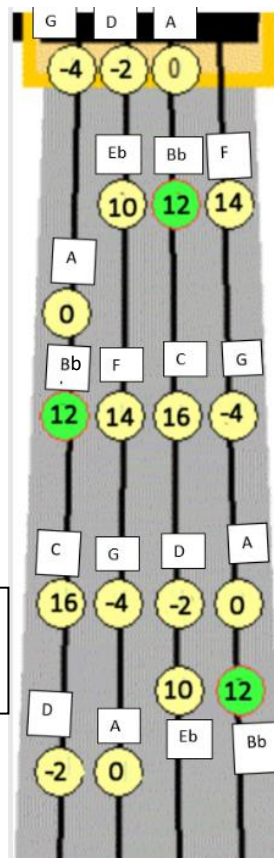

D-moll (F-dur)

Harmonisk D-mol
(med Ciss)

Bb-dur (G-mol)

Disse toner er sat på fordi de bruges i Farmors Brudpolska

-18 H
16 C

De grønne toner er grundtonen.

Cent-afvigelses som man kan måle på en tuner (der kan måle cent) når man spiller rent i forskellige tonearter. Læg mærket til at violinen altid stemmes rent -4,-2,0,2 for henholdsvis G-,D-,A- og E-strengen.

Cent-afvigelser for rene toner på violin

i de mest almindelige tonearter

Hvis man spiller rent på denne måde, lyder violinen smukkere og det er også nemmere at spille rent. Dette skyldes, at de løse strenge svinger med når man spiller rent.

Hvad er rent og hvorfor

Når man stemmer sin violin, stemmer man kvinterne rene. Det er der tradition for. Det er langt nemmere at stemme sin violin rent når man stemmer kvinterne rene. Det skyldes at alle strenge instrumenter (og blæseinstrumenter) laver harmoniske overtoner. Hvis et interval ikke er rent, opstår det svævninger i overtonerækken. Du kan tydeligt høre disse svævninger (i grundtonen) når to blokfløjter spiller den samme tone men ikke helt stemmer sammen. Svævningen lyder som at tonen bliver stærkere og svagere, og det lyder ikke så godt som når det er rent.

Når man spiller et rent interval bliver klangen pludselig mere jævn og smuk. Barbershop sangere bruger dette når de synger i harmonier. Det gør det nemmere at synge rent, når man ved hvad man skal lytte efter. Det giver også Barbershop sanggrupperne sin helt specielle klang.

Når to violiner spiller sammen to-stemt, lyder det specielt smukt når intervallerne er rene.

Når man spiller hardangerfele sørger understrengen for, at det er nemmere at spille rent.

Det samme sker, når man spiller rent på en violin. Her er det de løse strenge som svinger med, og gør klangen bedre. I virkeligheden kan man finde disse toner ved at spille tonerne sammen med en løs streng. Men nogen gange er det nemmere at have en tuner til at finde den med for at kontrollere at det er den rigtige tone man har fundet. Det er så ikke altid at tuneren viser helt rigtigt. Det varierer lidt med hvor hårdt man trykker med buen på strengen, og tuneren i sig selv kan nogen gange vise et forkert tal. Det kræver lidt erfaring at finde det rigtige tal.

Det kræver øvelse, og at man lærer teknikken i en tradition, hvor man spiller rent.

Vi er blevet vænnet til at spille sammen med tempereret stemte instrumenter såsom harmonika og guitar. Når man spiller tempereret er det sværere, at finde de rene toner.

Med tuneren kan du træne dit øre at spille tempereret rent. Det er nemt for tuneren skal bare stå i midten.

Men du kan også bruge tuneren til at lære at spille "just" rent. "Just" er et engelsk ord for at spille en ren skala tertser og kvinter er rene. På billederne kan du se hvor mange cent tuneren skal stå på for de forskellige toner i forskellige tonearter. I de fleste tonearter er tonerne ens. For det er jo fordi i forhold til de løse strenge.

Dog er tonen H (første finger på A-strengen) forskellig i A-dur og de andre tonearter. Det skyldes at man i A-dur spiller i forhold til E-strengen, mens H-et i de andre tonearter er i forhold til D-strengen. Det giver en forskel på 22 cent (fra +4 cent til -18 cent). Det interval kaldes det syntoniske komma, og dette interval optræder mange steder, når man taler om ren stemning.

Hvornår skal man spille "just" rent, hvornår skal man spille tempereret.

Forskellen på "just" ren er så lille at når vi spiller i orkester, gør det ikke så meget om man spiller det ene eller andet. Det "just" træder frem når du spiller sammen få instrumenter. Hvis du lader dig akkompagnere af klaver, eller hvis du spiller en solo i et jazzorkester skal du spille (lige svævende) tempereret. Hvis du spiller tostemmig svensk folkemusik, eller hvis du spiller skandinavisk folkemusik alene, skal du spille "just". Det er en god idé at checke med en tuner om du vitterlig rammer rigtig. At spille tempereret er en tillært og unaturlig måde at spille rent. Hvis du kan spille både just og tempereret, træner du dit øre, og du spiller generelt mere rent.

Cent-afvigelser som man kan måle på en tuner (der kan måle cent) når man spiller rent i forskellige tonearter. Læg mærket til at violinen altid stemmes rent -4,-2,0,2 for henholdsvis G-,D-,A- og E-strengen.